

BCU Cluj / Central University Library Cluj

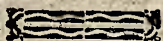
A' ROMAI TSÁSZARI ES AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 13. Decemberben 1788.

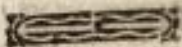
A' F. Tsászár, Ferentz fő Hertzeg és ennek Hitefe minnyájon kívánt egélségben vagynak. — Ő Felségéről az a' közönséges hír Bétsben, hogy az egész Télen itten fogna múlatozni. — A' Kávéházokban nyilvánságosan beszélik, hogy ama nagy nevű gyözedelmes Vezér Báró *Laudon* tegnap előtt itt ment volna keresztül a' maga jószágába ; de Bétsben csak meg sem állott. — A' Budai Levelekből értjük, hogy azon 18 Német Batalionok közzül, mellyek rélz-szerint a' *Bánátsból*, rélz-szerint *Sirmióból* a' Duna jötén fel-felé indúltanak Téli-szállásra,

már *Budán* sokon keresztül útoztanak; sőt mi-
 Bétsbe minden órán 3 Regimentet várunk ezek köz-
 zül. — Budára a' *Pallavicini* Láj-batalionja, Pestre
 pedig egy Batalion a' Tsásfár gyalogjai között már
 bé-költöztenek Téli-szállásba. — Mind a' 18 Bata-
 lion hozza magával a' maga egész Tábori' készüle-
 tit egészben Budáig; mely alkalmatosságot szolgál-
 tatott azon vélekedésre, hogy ezen 18 Batalionok
 között egy sem fogna a' jövő Tavasszal vizsgál-
 menni a' Török' határ-szélekre; de ebből még oly
 következést ki-húzni nem lehet, annál is inkább, mi-
 vel Tábori-készületeiket Budán hadják, és tovább
 edgyik sem viszi magával. — Az Agyuzó Sergekből-
 is egynéhány Kompaniák minden tüzelő készületeik-
 kel edgyütt már Budára meg-érkeztenek, és a' töb-
 biék-is várandó félben vagynak. Ezeknek ágyúik
 és más nehezebb tüzelő-eszközeik Pesten a' *Váti*-
 Kapu-előtt lévő nagy épületben rakotnak-le, és né-
 mely része az ágyuzó katonaságnak benn a' Város-
 ban fog telelni. — Egész érzékenységet indittanak
 bennünk, azt írják Budáról, midőn látjuk edgyik
 Bataliont a' másik után egész örömmel és meg-nyu-
 godott szívvvel utazni ollyon időben, a' midőn min-
 den útak ugy el-romlottanak, hogy némely katoná-
 a' kezében hozza a' bakkantsát, midőn Téli-szál-
 lásába bé-száll. — A' Pesti nagy épületben kotsi szí-
 neket és más készületek-is tesznek; mivel a' Tábor
 készületein kívül, az ő Felsege egész Tábori-készü-
 lete-is a' F. M. *Lásceival* edgyütt itt fog a' Télen
 maradni — sőt még a' Ts. Tábori lovak-is. — Ezen
 hónapnak 4-dikén meg-hal

azon egész Ts. Királyi Tábornál leg-nagyobb katoná, kinek nagysága 6 láb 11 töl vala: ez *Vürtz-burgban* született vala, és köz-ember volt a' *Lasci* gyalog Sergében: minden napi eledele egyszerre 3 font marha hús és egy egész katona 'semle vala, más ételen kívül. F. M. *Lascitól* minden napra 24 krajtzárja jár vala a' maga 'Söldján kívül, hogy a' maga szorgalmatos emészto gyomrával békefében élhessen. Ennek holt-testét a' *Pesti Univerfitásnak* test-bontzaló tudományát tanító része ki-kérte magának, hogy ennek (*Skeletonnyát*) öfzve-álitott tsontjait meg-tarthassa. Ezen szörnyü nagy ember a' nyáron ment vala-le a' Táborhoz Bétsből. A' F. Ts. Királyi Udvar-kapuján egynéhányszor szemléltük fegyverrel állani; de egész Bétsben senkitöl sem hallatott, hogy ő ennél nagyobb embert látott volna valaha. Valahányszor tsak az útszára ki-lépett, már fergestöl vóltanak az ötet bámulók körülötte — és azon nagy fegyver, mellyet a' vállán hordozott, tsak ollyonnak tetszik vala kezében, mintha koránt sem akkora vólna mint a' többijé — Nagy bajnokát választott vala az halál magának — mikor ezt él-vitte!! — Kapitány *Brádi*; ki F. M. *Laudonnak* bizonyosság-tétele-szerint, *Dubitzándl* magát különösön ki-mutotta, *Novindl* 21-dikben önként a' Vár' fokaira mászokkal meg-jelent; a' hól egymás után 3-szor taszittatott vala-le a' lajtorjáról lántsával — s' egynéhány sebeket kapott vala — Oktobernek 3-dikán nem külömben a' *Novi* erőszakos meg-vételeben Népe előtt vitézkedik vala — nem sokára, hogy a' nyert arany Keresztet mejjére függesztette, a' ma-

ga vitéz sebeiben meg-halálozott. — Hogy az Auszriai Ház és a' Porta között egy minden-felé ki-terjedő fegyver-nyugvás légyen, a' már tsalhatatlan igazság. Ennek a' fegyver-nyugvának semmi határ nem tétetett, meddig léfzen; de ez a' fel-tétel, hogy ha valamellyik fel-porozott fegyvere sárkányját fel-akarja vonni, 10 nappal kéntelenítettik a' másíknak előre meg-jelenteni. — Az Oroszokra nem tartozik ezen fegyver-nyugvás. — Halgat hát a' mi részünkről a' fegyver — jóbban-is el-halgat ez idővel — Az emlékezetes ezen háborúban, hogy a' mi Vezé-reink közzül tsak egy sints Török' fogságban; a' Törököknek pedig Kormányazó Herzegjek, Feld-marfallyok (*Seráskior*) és 2 — 3 farkú Basájok vagyon mi nálunk — Mit tselekezik a' *Divány* Konstantzinápolyban, hogy a' Nép előtt ezen gyalázatot bé-szemfedelezhesse? Egy tölünk el-fogatott idős Tisztet egy nagy Vezérünknek nevére keresztelték; azt Feldmarfali köntösbe fel-ölteztették, és Konstantzinápolynak minden útfzáin meg hordozták, és utánna azt kiáltozták: hogy ezen Német Generális *Karánsebesnél* fogottatott-el. — Midőn a' Nagy-Vezérnek leg-előbb tudtára lett, hogy a' Német Tsá-*szár* személyesen-is meg-érkezett a' Táborhoz, leg-ottan az egész Táborában olly parantsolatot hirdettete-ki, hogy élete veszedelme alatt senki-is a' Tsá-*szár*nak életét bántani meg-ne próbálná — a' ki pedig ötet elevenen hozzá fogná vinni, annak 40-ezer *Piaf*tert fogna leg-ottan ajándékozni. — Lám, hogy a' Pogányoknál-is drága egy Fejedelmi főnek élete. Némely idegen Levelek-is sajdítani kezdték; hogy a' mi Udvarnok...

kelletik lenni a' Tavasfzra, valamint már mi meg-irtuk vala; de ne hogy *Europában* valahogy történetből meg-találjon szünni a' háború, minek-előtte ez a' Békefség még tökéletesen meg-nem köttetnék, edgyért 100 ba akarnak némely Politikusok fogodni, hogy addig más háború hirdettetik-ki, és az 1789-dik esztendő még sokkal nevezetesebb fog lenni az 1788 nál. — — Akár ki mit mondjon és írjon: (azt olvasom egy Berlin' szomszédjában lakó írónak Leveléből) Pruszfiában már a' Hadi-Komissáriusok, a' Hadi *Cassa* meg-mozdultanak, mi-helyt az utolsó *Pétersburgi Kurir* meg-érkezett. — Az Oroszok *Dántzigba* már magazinumokat akartának fel-állítani, a' mint némely Levelekből olvassuk; de ezt a' Pruszszus még tsak hallani sem szereti. — *Litvániából* a' *Liflándi* Püspöknek *Varsóba* az iratott, a' mint az *Erláangi Ujságból* olvassuk, hogy egy 20-ezerből álló Pruszszus Tábor a' *Liflándi* széleken mutogatja magát. Ez ugyan ollyon Tudósítás, mely még meg-erősítés nélkül szükölködik; de igaz az, hogy a' *Varsóban* lévő Pruszszus Minister Nov. 13-dikán egy *Kurirt* vett a' maga Udvarától, kinek az egész környül-állásokról mód-határozott eleibe. Itt egy szóval tsak annyiban van a' dolog, hogy az Orosz Követ azt mondotta: ha mind így folynak a' dolgok — én minden órán botsúzás-nélkül fogok haza menni. — A' *Barkó Húszár-Sergének* hajdoni Obestere Gen. *Hiló* Ur *Bukovinában* és a' *Rájában* fő Kormányazóvá és *Adminisztrátorrá* tétetett.

Khotzim 28-dik Nov. — „Kedves Barátom! A' *Márs* Isten' menydörgő tüze elől rémulve el-szala-

dott *Khotzimi* lakosok szintén úgy gyűlnek-elé a' magok előbbeni honnyokba, mint valamely Méh-kasnak, az égi-háborútól a' Tavalzi illatazó virágokon el-nyomatott lakofsi; kiket a' menydörgő vilámással fúvó szelek most ide, majd omoda tsapdosván, a' napnak kellemetes fel-derülésével a' magok házokba és attyokfiához lasson lasson visszafszárnyálnak. — A' többi között meg-érkezik Nov. 22-dikén a' Sidó-is ide egész háza-népével edgyütt a' magok el-hagyott házokhoz, melyben már edgy Német *Szűts* meg-is telepedett vala. A' Sidó tulajdon házát kérvén amattól visszafsz, minthogy ez nem akarja vala által-engedni, a' Biró eleibe kerül a' dolog, ki azt itélé, hogy a' Német a' házot leg-ottan ki-üresítvén a' Sidónak engedje-által. E' meg-lévén, mind a' két Sidó háza-népeftől azonnal béköltözven, hogy el-fázódott bújdasó tagjaikat meg-melegítsenek, legelőbb-is tüzet rakának a' konyhaban és minnyájon körül-állák; de — szerentsótlenül; mert a' tüzhelyben a' Törököktől el-áfott nagy mértékű puska-pőr fel-lobbonván, mind az egész ház, mind pedig a' Sidók, egy gyermeketskén kívül, az *Illyés* tüzes-szekerében ragadtatának-el. Az itt el-veszett Sidók száma 13: ez időtől fogva minden tűz-hellyek, pirtzék és kamarák szorgalmatoson meg-visgálatnak. — Ezen Várnak meg-ujjítására 80-ezer (nem 20-s 25, a' mint a' Kurir írta vala) forintok rendeltettek ö Felségétől. — „Muzka General Gr. Romanzov mind ez ideig a' hó-hátán nyugtatja Táborát, éppen mint-egy 600 gyalogok költöztenek-bé *Jalsiba*: ezen-kivül 4 Batalion indúla-le Nov. 28-di.

kán *Bender*-felé. — Az itten fekvő Török Tábor egy-néhány naptól fogva úgy el-ozlott, hogy már most se hire se nyoma nem találhatik — a' míg pedig *Románzov* ellenében feküdtének, felletőbb gyanúságosan viselték egymás között mind a' Törökök, mind az Oroszok magokat; mert naponként edgyik Táborból a' másikra szabadon jártanak és egymással tárfalkodtanak — mely a' mi Fő Vezérünk előtt szemet szúrván, maga Hertzeg *Kóburg* az *Orosz* Táborban meg-jelenék; de igen kevés mulatása után vizont *Románba* tére, a' honnan Téli-szállásra *Szutszovába* fog vissza-húzódni. — A' drágaság itten abban a' használtó mértékben vagyon a' tavallyihoz képest, melyben 2-tő — 11-hez. — *Mohilouban* az Oroszok' Tábori-betegek-házában a' jelen-való időben csak 8000 betegek vagynak; kiknek minden napi tápláló eledelek *Borst* — vagy ásztatott árpa-lév savanyon — és savanyó-káposzta. A' drágaság és a' szükség közöttök nagy divatjában vagyon. — A' Lengyelekről most semmit sem hallunk. *Élj sokáig!*

Lemberg 27-dik Nov. — Hogy a' Lengyel Korona alatt lévők a' mi Gallitziai jobbágyainkon erőszakos boszszúságokat tettenek légyen, azt magok a' Lembergi Levelek bizonyítják. Ezek a' Gallitziai jobbágyok egy-néhány Sót vivő szekerekkel *Konstantinoból* bé-küldöttnek a' Lengyel közönséges társaság' határaiba: midőn ezek a' határ-széleken belől érkeztenek volna, meg-állitják őket, a' Sót elvevék tőlek, és az arra alkalmos Kotsifokat erőszakon mind katonáknak vivék. Ezen történet a' *Lembergi* Kormányazó-széknek bé-jelenteték, mely

leg-ottan egy ki-rendelt Biztos küldö, hogy ezen történetnek tökéletesen menne végére. Ebből megtettük, hogy a' Lengyelek ellennünk-is vakmerő indulattal viseltetnek.

Roma. — Egyenest Romából tudósítatunk, hogy a' Pápa a' Nápolyi ügynek folytatásához megint hozzá kezdett, és a' Szicilliai Királlyal ez-eránt szüntelen való levelezésben vagnak. Ő Szentsége a' jelen való időben rend-kivül való szorgalmatossággal tölti napjait. Reggeli 5 órától fogva egész napon estig a' maga író-asztalától meg-nem mozdul, hól csak egyedül szokott dolgozni. — Nem régebbe egy *Decretuma* érkezett-meg a' Kínai Császárnak Romába Ő Szentségéhez, mely az Europai Térítő Papokról szól, és világos nap-sényre hozza azoknak ez-előtt egyúhány esztendőkkel volt üdztetések — mely ez:

„A' Kínai és Napkeleti Tatór-ország 4. Császárnak Rien-Longnak *Decretuma*, az ő Uralkodásának 50-dik esztendejében, a' 10-dik hódnak 8-dik napján.

„Az Europai Aldazó-Papok, János Páter és az ő segítő Társai, minden előre meg-nyert engedelem nélkül, a' mi földünkre és Országainkba jöttek, hogy a' magok hiteket prédikálják és terjeszték. Midőn ők *Huquan*-ba mentenek, meg-esmeretnek és el-fogottattanak. Az ezekkel tett szorossallatás által világozságra jött, hogy ezek közzül *Jyly*, *Xantung*, *Ransz*, *Rensz*, *Szokhuen* és más tartományokban-is volnának, kik minden engedemen-nélkül a' magok hiteket prédikállanak; annak

okéért

okáért mindezekben a' Tartományokban el-fogottattak, és *Ximpuban* a' leg-főbb Itélő-széknek általadattanak, hól ők minnyájon halálok' órájukig tartó fogságra ítéltettek — mivel világosan ki-jött, hogy nékik semmi egyéb tzeljok nem vólt, hanem hogy a' magok hiteket itt terjeszszék — de más egyéb vétkekben magokat nem elegyítették. Ha ezek a' Törvényt-áthal-hágók a' mi Hely-tartónknál magokat jelentették vólna, és *Pekingbe* (a' Tsászári lakó Város) jöttenek vólna, minden bün-nélkül valók lettenek vólna; de mivel minden jelentés nélkül, a' magok hatalmokból jöttek a' mi Országunkba — és mint a' *Ruciyu* nevezetü ragadazó vad állot titkon lapodtak-bé, hogy a' magok Tudományokat terjeszszék — tehát mindég' tarthattunk attól, hogy ezeknek tzeljok a' vólna, hogy a' Népet el-tsábítsák és belső zenebonát szöjjenek — azért mi kéntelenek vóltunk velek a' Törvények-szerint bänni. Noha ezen Bünösök sokkal keményebb büntetést érdemlettenek vólna, még-is én, arra tekintvén, hogy ők tudatlanságból vétkeztenek, tsak életek végéig tartó fogságra ítéltém őket. Már most abból az okból, hogy ők ollyon idegenek, kik a' mi Törvényeinket nem tudják, az ő szerentséllensége engemet érzékennyé tett, és különös kegyelmességből parantsolám, hogy *János Péter* és az ő 12 segítő Társai szabadon bortsáttassanak. Ha ők *Peking*-ben maradni akarnak, meg-engedem nékik, hogy a' magok Vallásokban maradjanak, és a' magok szokások szerint éljenek — ha pedig Európába vissza-akarnak térni — tehát egy *Mandarin* (*Ma-*

gistrátus — —) bátor őrizet alatt *Kantonba* viszi őket, hogy onnan vizsza-hajókázhassanak; mert nekem az idegenekkel nem szokásom kegyetlenül bánni. — Ez az én akaratom. — Tiszteljétek ezen én parantsolatomat. — *Vallyon a' Khinai Pogany Vallást* alattomban az *Europai Keresztények között lapangva hirdető Papokkal illy kegyelmesen bánndánk-e mi Keresztények?* — *Khindban*, ebben a' Roppant Birodalomban, hól az élő emberek' száma 150 millióra mégyen — noha egész Európában, a' közönséges számvetők *Aritmetikája*-szerint, leg-felgyebb sintsen 100 millió embernél több — ebben a' roppant Birodalomban vagyon leg-alább is 200 Vallásbéli szakadás — még is edgyik a' másiknak valamit szemére vetni — vagy a' Tárfaságban ez által zenebonát indittani tellyességgel nem szabad — hanem ha *Péter a' Pál* hitét helytelennek találja, szánnya ötöt, hogy ő olly edgyügyü, hogy azt hiheti.

Egy *Haeckel* nevü írónak *Könyve*-szerint, ki 1726-ban itt *Könyvében* az egész föld kerekességét hozzá vethető képpen fel-számlálta, azt olvashatjuk, — *Ásiában* 500 millió, *Afrikában* 100 millió, *Amérikában* 200 millió — az *Amérikához tartazó Szigetekben* és *Helységekben* u. m. *Magellániában* s. t. — és a még esmeretlen helyekben leg-alább 100 millió lélek vagyon — és így tehát — 900 millió lelkek vagynak a' *Világon* ollyonak, kik között nints 20 millió *Keresztény*; de tegyünk annyit-fel — Ha *Europában* leg-felgyebb 100 millió lélek vagyon, így is tsak 120 millionyi *Keresztények* vagynak a' föld gollyóbifsán, vagynak pedig *Pogányok* 880 million

Rö.

Rövid — de nevezetes megjegyzések.

Noha közelebb költ Levelünkben azt irtuk va-
la, hogy ő Felsége már a' játék-néző-hellyen
meg-jelent legyen; de nem igaz; mert még eddig a'
játék-néző-hellyen magát meg-nem mutotta. — A'
F. M. L. Gróf *Vartensleben* hadi-testének igazgatását
fő Tábori-fegyver Tárnok-mester *Kláirfáit* vette ke-
zéhez (minekutánna amaz a' füstöt a' Bánátba ki-
állotta) és Temesvárt vagyon. — Azt olvassuk a'
Frantzia 's más Leveléből, hogy a' Porta azon
175 Bánátusi Helységekből, Erdélyből 's iminnen
omonna a' Táboroktól el-rabólt, mintegy 40-ezer
főből álió embereinket, minden személy vállagotás
nélkül örökös fogóly-szolgáknak el-adta legyen.
Bóldog Isten! ha ez igaz!! Mi a' nálunk lévő Tö-
rök folyókat jól bé-melegített szobákban tápláljuk
— étetjük velek ingyen a' más szegény embereknek
véres-verelytékekkel kerefett kenyerét — 40-ezer
embert, hazánkfiait, felebarátinkat egyszeriben örö-
kös Pogány rabfzolgaságra jutni — szivbéli érze-
kenység nélkül tsak hallani is kö-szivet illet. — Hát
még az el-estek — az Ispotályokba meg-hóltak!! —
A' Szebeni 2-dik Deč. költ Ujságban az iratik, hogy
Rumánzov a' maga Táborával Moldovába mégyen
telelni. Maga már Jafsiban vagyon, és ott-is ma-
rad a' Télen. A' mondatik, hogy a' Törökök 3
hónapra fegyver-nyugvást kértenek tölle, mellyet ő
ollyon fel-tétel alatt igért-meg nekik, ha Moldová-
ból egészfen ki-költöznek, és a' Dunán-túl mennek.
A' mi némely Polikufaink nagyon különös véleke-
déssel vagynak az egész Orosz háborúról — és az

ő egész elzúzóbbéli tehetetlenségekről — de ezt az
 idő fogja világosságra hozni. — Hogy Románzou
 Jásiban volna, kételkedünk benne; mert a' mi Ku-
 rirjaink Bétsbe és nem Szebenbe szoktanak jöni és
 menni Pétersburgból — a' híreknek itt a' kút-feje;
 itt pedig mindenek úgy vélekednek, hogy Románzou
 Pétersburgba vissza-hivatott volna. Ezen Orosz Vezér-
 ről azt írják, hogy ő a' maga Táborát Lengyel-ország-
 ba akarta volna a' Télre bé-szállítani, hogy ott a'
 Lengyeleken teleljenek; — de ez el-nem sült. Ezen
 Orosz Tábor Országunk széliben bé-szállott, egy bi-
 zonyosabb Tudósítás-szerint, és Gallitziából 's Ma-
 gyar-országból a' F. Császár gráziájából kapnak
 mind kenyeret mind zabot. — A' Lengyel-ország-
 gyűlésének 15-dik Decemberben kellene végének len-
 ni; de a' Pruzszus Király a' Státusoknak azt a' ta-
 nátsot adta, hogy sokkal jobb volna a' Közönsé-
 ges-társaságnak fenn tartására nézve, hogy ha szün-
 telen tartó Ország-gyűlés az az: a' Tartományok-
 nak *Representánsjai* mindég edgyütt volnának — és
 a' köz-jót mindég szemek előtt tartanák. Ez a'
 Lengyel-gyűlésnek tettett, és az Ország-gyűlésének
 a' Télen nem-is léfzen vége (a' *Tavaszra leszsz va-
 lami.*) Azt tudjuk, hogy a' Lengyelek 100-ezerrel
 szaporították a' magok hadi-népnek számát; kiknek
 számokra minden Nemes fizet 10-et 100-tól, és min-
 den Pap 15-töt ugyan annyitól. A' Papság egy e-
 leinte fokolja vala ezen fizetést; de minckutánna a'
 Státusok eleikbe terjesztették, hogy ők a' leg-*hí-
 r*őbb jószágokat birják — és egész Európában leg-
 tsendesebben éltenek 's élnek — mint más Orszá-

gokban, soha sem háborgottattak — 's háborgottatnak, jobb léfzen ezt nekik meg-fizetni a' Haza-hafznára, hogy sem jószágukat el-vefzelsék — szivefen rá-állottanak. — Edgy Lengyel Hertzeg 4-ezer Lovast és 2-ezer gyalogat állított már ki a' maga költsé-
gén — és málok-is, a' magok értekek-szerint — ugy hogy már 50-ezer ember fogott fegyvert, azon a' 30 ezeren kívül, la' kik, mint eddig, ugy most-is a' Királynak hatalmától függnek. A' Lengyeleknek minden tzéljok tsak az, hogy a' magok Hazájokat tsendefségben tartsák — és azt többé edgyik Aka-
demia Anatómiájára se engedjék.

Laudon élete le-írásának vége.

1761. Jól-lehet a' Király minden-képpen akadál-lyoztatta, még-is Auguft. 19-dikén az Orosz Sereg-gel edgyesült, és *Fridriknek* szeme láttára Oktob. 1-ső napján *Sveidnitzet* 3 óra alatt ostrommal el-vef-
te; mely diadalmát *Liktenftáin Károly* Hertzeg kön-nyebbitette: ki-is a' Lovasággal az ellenséges gya-logság közé bé-rohant. A' Tsászárné a' maga Brill-
liántal gazdagon meg-rakott képét a' Tseh *Indigend-
tust*, és a' *Tsafzlói* környékben lévő jószágot *Kis-
Bétsvárt* adta nékie, melly szinte 25-ezer forintra
betsültetik. Német-orfzág önként bé-fogadta az Or-
fzági-Rendnek *Collégiumába*. — Ettől az időtől fog-
va a' *Hubertzburgi* Békefség (Febr. 15-dikén 1763.) az Orosz Tsászárné *Erfébet* halála után, nem tsak
III-dik *Péter*, hanem a' mostani Tsászárné *Kathari-
na*, a' Prufzfzufok mellé adván magokat, semmā
nevezetes dolog nem történt. — Mig a' Békefség
1763. — 1778-ig tartott, addig ezek a' jegyzésre

méltó történetei ezen Vitéznek. — Mártziushak 24-dikén 1766-ban a' 'Tsászárné Udvari' Hadi-Tanátsosa sá tette ötet; Nov. 13-dikán 1769-ben *Brün* Városának, *Morva*-országának és *Siléfiának* *Commendánsává* rendelte, Novemb. 23-dikán 1769-ben Titkos-tanátsává. Mint Hadi-tanáts csak azokban foglalatostkodott, mellyek egyenesen a' háborút illetik; a' *Commendánságról* pedig hamar azután egy általjában le-mondott. — Midőn 1770-ben *Fridrikh* a' 'Tsászárt *Náistadtban*, *Morva*-országban viszont meglátogatta volna, ezen Vitéznek két derék Paripát ékes nyereggel és szerfzámval edgyütt ajándékozott a' Király, és mindenkor *Feldmarsfallnak* nevezte, és a' Generálisok egész gyülekezetében azt mondotta; Mi mindnyájan hibáztunk; csak éppen *Henrikh* testvérem és *Laudon* *Feldmarsfall* nem hibáztanak. 1777-ben Novemb. 28-dikán a' Vitéz Bátor *Laudont* az alsó *Aufriabéli* *Rendek-is* *Collégiumokba* bé-vették. — 1778-ban az ujjontan támadott *Pruszszus* háborúban *Laudon* azon méltóságra emeltetett, mellyre *Fridrikh* már 8 esztendővel elébb érdemesnek találta lenni: Februáriusnak 27-dikén *Feldmarsfallá* lett, és tsupán csak a' 'Tsászár parantsolattyától függő 60-ezer emberből álló *Seregnek* *Commandója* által adatott nékie. *Henrikh* és *Laudon*, a' kik még soha nem hibáztanak, szem közt állának. *Henrikh* *Szakfzoniából* 80-ezerrel *Tseh-országba* ütött-bé. *Laudon* 60-ezerrel mept eleibe. Egész *Europa* nagy várakozással vólt, mellyik fogja ezen két tündöklő tsillag között a' másikat homálllyal bé-fedezni. — *Henrikh* az ő *Táborában* többnyire teendeféségben

volt; csak némelykor fortélyos mozdulásokkal és menetelrel próbálta az ellenkező félt törbe ejteni; *Laudon* Serege ellenben több részekre el-osztva, éjjel és nappal mozdulásban volt. Az okos Vezér mindent próbált, hogy a' Hertzeget el-tévesztelje; még a' *Prágai* út-at-is puztán hagyta. *Herikh* valójában valamennyire meg-tsalattaték; Generál *Möller*-*endorfot* megszöve *Prága*-felé el-küldötte, de hamar észre vette a' tsalárdságot, és megint régi Táborába húzta magát. — Seregének szászori forgása és mozdulása után, végtére szereztesen foly ezen meg-öszült katonának dolga. Az ő minden-felé el-rendelt Seregei által a' Hertzeg körül vétetett; és *Laudon* bizonyos abban, hogy a' győzedelem az övé fog lenni, ki-adta már a' parantsolatokat, hogy minden-felől a' Prufszufokra és Szászokra üszenek. Akkor esik egy tsapás, mely a' katonák kezéből ki-üti a' fegyvert. *Therésia* kezét fogott a' Békekségre; és éppen akkor, midőn *Laudon* a' Békekséget diadalommal akarta szerezni, *Joséf* maga hozta *Therésia*-nak tilalmát az ütkezet eránt. *Laudon* mindazáltal az ő veszedelmet fenyegető állásán meg-maradott. Ama tilalom nélkül későn vette észre *Henrikh* a' veszedelmet, melyben forog vala. Olly nagynak ítélte lenni, hogy mihelyest észre vette, olly nagy sietséggel igyekezett meg-menekedni a' veszélytől, hogy minden eleséget, puska-port el-rontván, oda hagyván, nyakra főre Szakszoniába visszavonódott. Ezen szaladása amaz okos Hadi-Vezérnek bizonyosága annak, hogy meg-győzöttetve volt; és *Laudon*-nak annyi ditsőséget hoz, mintha talpig meg-verte volna a' Hertzeget. Ezek az ő tselekedetei, mellyekről Europa bámúlással és tisztelettel fog beszélleni, míg *Laudon* neve fenn-marad. Az ő szép és nagy tulajdonsági ezek: fáradhatatlan foglalatoskodás és búzgóság, meg-rémithetetlen bátorság és tüzes elevenség a' józan okosság és előre látás mellett; okoss és szorgalmatos Tiszteknek, mellyek az ő plánuminak véghez vitelére meg-kivántatnak, hollvs meg-választála; az ő alatta való Népének

ő benne helyhezterett reménysége, a' tartományok-
nak esmérete és a' térségek' ki-méréste; bator és se-
rény meg-ütközése az ellenséggel; hadi-fortélyhoz
tudó esze; elméjének minden történetekben való élés
jelen-léte és a' dolognak hamar meg-fontolósa.

Egy Concurfusnak fel-nyitása.

A' N. *Posony* Vármegyének *Sublaternum* Tör-
vény-széke rélzéről ez-által kinek kinek, a' kit ez
illet, tudtára adatik: hogy ezen Törvény-szék meg-
engedte egy *Concurfusnak* fel-nyitását Gróf *Erdödi*
Antal Ur' minden jószágaiban, mellyeket Magyar-or-
szágban bir. Melly okból mindegyik, a' ki a' most
említett adós Gróf Urhoz valami Prætenfiót tart,
ez által intettetik, hogy a' jövő 1789. esztendőbéli
Mártziusnak 13-dikáig Prætenfióját formális panafa-
ként *Demián János* itten lakó Országos Prökátor Ur
ellen, a' ki ezen *Concurfus Másdának* ki-szolgálta-
tója N. *Posony* Vármegyének *Sublaternum* Törvény-
székénél el-múlhatatlanul bé-jelentse, és bé-jelenté-
sében Prætenfiójának nem tsak igazságát, hanem
azon jussát-is meg-bizonyítsa, mely-által az edgyik
vagy a' másik Claisisba tétetni kívántatik; ellenben
ezen meg-határozott nap el-múlván, senki-lem hal-
gattatik-meg, és azok a' kik mind addig Præten-
fiójokat bé-nem jelentették, a' fellyebb meg-neve-
zett adós Gróf *Erdödi Antal* Urnak jószágaira néz-
ve, minden ki-fogás nélkül akkor-is el-igazittatnak,
mikor valójában a' *Compensationis* jussa illetné ő-
ket, vagy pediglen ha tulajdon jószágokat a' *Mas-
sából* prætendálhatnák-is, vagy az adósnak ingat-
lan jószágaira elő jegyeztettek, úgy hogy ezek a'
nitelben adók, ha a' *Massához* tartoznának, inkább
az adótságot, ámbár a' *Compensationhoz* saját józá-
gokhoz vagy a' záloghoz jussok vólna, le-fizetni
e-köteleztetnek. Melly-fzerent ki ki magát alkal-
nasztassa, és a' kártól magát őrizze. *Posonyban*
Oktob. 18-dikán 1788.